

Warszawa, 5 lutego 2015 r.

Grupa Posłów

KP SLD

Pan

Radosław SIKORSKI

Marszałek Sejmu RP

Rz. 020-1220/15

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy posłankę Annę BAŃKOWSKĄ.

USTAWA

z dnia.....

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734) w art. 25 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a, 1b, 1h i li oraz art. 185.”,

2) po ust. 1g dodaje się ust. 1h i li w brzmieniu:

„1h. Jeżeli ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. ma co najmniej 25 - letni okres składkowy, o którym mowa w art. 6, oraz przed ustaleniem prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, zwiększa się o 25% kwoty ustalonej zgodnie z ust. 1. Przy obliczaniu okresów składkowych przepisy art. 87 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

li. Przepisu ust. 1d nie stosuje się, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 24 ust. 1a i 1b, emeryturę pomostową lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.”;

Art. 2. 1. Wysokość emerytury przysługującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 24 ustawy, o której mowa w art. 1, ustala się ponownie z zastosowaniem przepisów, o których mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą - na wniosek osoby uprawnionej.

2. Prawo do emerytury w nowej wysokości przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o jej ponowne ustalenie z zastosowaniem przepisów, o których mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury organ rentowy wydaje w ciągu 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu od dnia ogłoszenia ustawy.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy. Przedstawienie rzeczywistego stanu rzeczy w normowanej dziedzinie. Wykazanie różnicy pomiędzy stanem dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym. Przedstawienie przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych.

Projekt nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) zawiera propozycję dotyczącą zwiększania o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych.

W art. 1 pkt 1 i 2 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie przepisu o zwiększeniu podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., które mają co najmniej 25-letni okres składkowy i przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych. Przepis ten dotyczyłby wyłącznie tych osób, które nie miały przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy i nie pobierały tzw. wcześniejszej emerytury, emerytury częściowej, emerytury pomostowej lub świadczenia kompensacyjnego.

Proponuje się, aby takie osoby miały podstawę obliczenia emerytury z FUS zwiększoną o 25%. Za wprowadzeniem korzystniejszego sposobu obliczania podstawy obliczenia emerytury dla tych osób przemawiają następujące względy.

W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono oddzielne składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ponieważ wyodrębniono fundusz emerytalny i rentowy. Zmiany te mają znaczenie dla osób urodzonych po 1948 r., ponieważ wysokość emerytury tych osób jest pochodną wyłącznie składek emerytalnych i nie ma możliwości obliczenia emerytury od sumy kwot składek emerytalnych i rentowych nawet wówczas, gdy osoba, która przeszła na emeryturę, nigdy wcześniej nie pobierała świadczenia z funduszu rentowego.

W tzw. starym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych przed 1949 r., wydzielenie składki emerytalnej i rentowej nie ma negatywnego znaczenia, bo do obliczenia

podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się przychód z pracy, który stanowił podstawę wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia emerytalne jak i rentowe, a nie wyłącznie kwotę składek na jeden z rodzajów ubezpieczenia. Ponadto wynagrodzenie za czas choroby i zasiłki z ubezpieczenia społecznego (chorobowe, opiekuńcze) mimo, że nie podlegają składce emerytalnej, są uwzględniane w podstawie wymiaru emerytury, a okres ich pobierania jest okresem nieskładkowym, uwzględnianym w wysokości emerytury po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok.

Inaczej jest w tzw. nowym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych po 1948 r. Podstawę obliczenia emerytury wg nowych zasad stanowi wyłącznie składka na ubezpieczenie emerytalne (z uwzględnieniem kapitału początkowego dla osób, które pracowały przed 1999 r.). Odmiennie niż w tzw. starym systemie do podstawy obliczenia emerytury nie wlicza się wynagrodzenia wypłaconego za czas choroby, jak również zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowych, opiekuńczych), bo od takich wypłat nie są opłacane składki. Osoba urodzona po 1948 r. zmuszona do korzystania ze zwolnienia lekarskiego z powodu choroby ma zatem trwale obniżoną wysokość emerytury. Absencja w pracy związana z podjęciem leczenia i rehabilitacji w celu zachowania zdolności do pracy i uniknięcia przejścia na rentę zawsze negatywnie rzutuje na wysokość emerytury osoby urodzonej po 1948 r.

Dla zachowania symetrii rozwiązań proponuje się, aby osoby urodzone po 1948 r., które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z renty z tytułu niezdolności do pracy, miały z tego tytułu zwiększaną podstawę obliczenia emerytury o 25% kwoty stanowiącej sumę zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek emerytalnych, zapisanych na koncie ubezpieczonego. Dodatkowym warunkiem byłoby udowodnienie co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz niepobieranie przed przejściem na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego żadnej wcześniejszej emerytury, emerytury pomostowej oraz świadczenia kompensacyjnego.

Biorąc pod uwagę, że dotychczas najwyższy wskaźnik rocznej waloryzacji składek emerytalnych wynosił 116,26% (waloryzacja za 2008 r.), propozycja podwyższania podstawy obliczenia emerytury o 25% nie jest wygórowana.

Proponowana regulacja jest korzystna nie tylko dla ubezpieczonych. Powinna wzmocnić efektywność działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prewencji rentowej, obejmującej zarówno rehabilitację leczniczą jak i rehabilitację polegającą na kierowaniu ubezpieczonych na szkolenia w celu przekwalifikowania do innego zawodu.

Osoba, która po rehabilitacji leczniczej lub po okresie pobierania tzw. renty szkoleniowej wróciłaby do pracy, a nie przeszła na rentę z tytułu niezdolności do pracy, nie traciłaby bowiem prawa do podwyższenia podstawy obliczenia emerytury o 25%. Proponowana regulacja powinna zatem zachęcać do korzystania nie tylko z usług rehabilitacyjnych oferowanych przez ZUS, ale również do zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy odpowiedniej do stanu zdrowia. Zmiana zachowań ubezpieczonych powinna przełożyć się na zmniejszenie liczby przyznawanych rent z tytułu niezdolności do pracy i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Proponowany przepis tylko pozornie generuje większe wydatki FUS, przy czym będą one rozłożone w dłuższej perspektywie czasowej. Nowa regulacja zachęca do dłuższej aktywności zawodowej w celu osiągnięcia co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz zniechęca do starań o prawo do świadczeń emerytalno-rentowych przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Będzie też istotnym bodźcem do unikania pracy w tzw. szarej strefie, co w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do zwiększenia wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jest zatem korzystna zarówno dla ubezpieczonych jak i dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Wskazanie źródeł finansowania, jeżeli projekt pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Zwiększanie o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego nie korzystały wcześniej z innych świadczeń emerytalno-rentowych.

W projekcie ustawy proponuje się zwiększenie podstawy obliczenia emerytury w momencie przejścia na świadczenie o 25%. Zwiększenie podstawy obliczenia dotyczyć będzie ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, którzy nie pobierali:

- renty z tytułu niezdolności do pracy;
- emerytury częściowej;
- emerytury pomostowej;
- świadczenia kompensacyjnego dla nauczycieli,
- emerytury wcześniejszej.

Szacunkowo można przyjąć (na podstawie dotychczasowych trendów), że z każdego rocznika przechodzących na emeryturę:

- ok. 2-3 tys. pobierało emeryturę pomostową;
- ok. 0,5 tys. pobierało świadczenie kompensacyjne.

Największą liczbą ubezpieczonych pobierających świadczenia przed osiągnięciem wieku emerytalnego są renciści pobierający świadczenie z tytułu niezdolności do pracy. Na podstawie danych z 2012 r. można przyjąć, że relacja nowoprzyznaczonych rent z tytułu niezdolności do pracy do nowoprzyznaczonych emerytur kształtuje się na poziomie ok. 40%, przy czym ok. 30% nowoprzyznaczonych rent z tytułu niezdolności do pracy dotyczy osób z okresem składkowym mniejszym niż 25 lat. W konsekwencji z dużym przybliżeniem można przyjąć, że zwiększenie o 25% podstawy obliczenia emerytur obejmie ok. 80%-85% świadczeń przyznawanych według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r. Szacunkowy wzrost wydatków na emerytury z tytułu zwiększenia o 25% podstawy obliczania emerytury:

Rok	Wzrost wydatków w mld zł
2015	0,5
2016	1,0
2017	1,5
2018	2,2
2019	2,9
2020	3,7
2021	4,5
2022	5,3
2023	6,3
2024	7,3

Uwaga: powyższy wzrost nie uwzględnia ewentualnych zmian w wydatkach na inne świadczenia (np. renty z tytułu niezdolności do pracy), skutków podnoszenia wysokości emerytury do poziomu najniższego świadczenia. Powyższy skutek może ulec zmianie ze względu na trudności w wyszacowaniu liczby osób, które skorzystają z prawa do emerytury częściowej.

2. Przedstawienie założeń projektów aktów wykonawczych.

Projekt ustawy nie przewiduje wydania aktów wykonawczych.

3. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

Wnioskodawcy oświadczają, że przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Wyniki przeprowadzonych konsultacji w stosunku do projektu ustawy.

Wnioskodawcy oświadczają, że w stosunku do projektu ustawy nie przeprowadzono konsultacji, o których mowa w art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu.